

De Vries

De heer Holdijk wilde volgens mij ook aantekening vragen.

Zelf zou ik nooit spreken van politieke partijen op het grensvlak van privaet en publiek. Politieke partijen zijn private organisaties. Dat ze als private organisatie een onmisbare rol vervullen in ons publieke bestel valt natuurlijk niet te ontkennen, maar dat maakt ze nog geen publieke organisaties. Ik vind ook niet dat ze over die grens heen moeten gaan, want als partijen gaan verstatelijken, zou dat volgens mij een slechte ontwikkeling zijn. Partijen horen hun eigen beslissingsmacht absoluut voor zichzelf te reserveren en daarbij afhankelijk te zijn van hetgeen de bevolking aan oordelen over hen uitspreekt.

De heer **Dölle** (CDA): Voorzitter. Wij zijn het van harte met de minister eens dat een politieke partij in essentie een privaatrechtelijke vereniging is. Er is wel eens gedacht over een wet op de politieke partijen als zodanig. Zou dat volgens de minister die grens overschrijden, zou hij zich dat wel kunnen voorstellen of vindt hij dat hij daar gelet op zijn demissionaire status niets over kan zeggen?

Minister **De Vries**: Juist demissionair zou ik daar heel veel over kunnen zeggen. Ik vind dat je daarmee helemaal niet de grens hoeft over te gaan. Het hangt er natuurlijk wel van af wat er in de wet komt te staan. Ik vind het zeker niet onredelijk dat er vanuit het publiek belang voorschriften zijn voor private organisaties die zich op dit gebied bewegen. Er zijn wel meer voorschriften die politieke organisaties aangaan, bijvoorbeeld op basis van de Kieswet, zoals registratie van partijen en daaraan verbonden lijstnummers. Dat is wel neutraal, maar ik zou mij heel goed kunnen voorstellen dat bijvoorbeeld op het gebied van de transparantie van financiën politieke partijen wel degelijk voorschriften worden opgelegd als ze op een bepaalde manier gebruik willen maken van subsidies. Ik geloof niet dat een wet op politieke partijen noodzakelijkerwijs die partijen publiek maakt. Het zou verstandig zijn een andere naam te kiezen dan een directe vertaling van "Parteien Gesetz". Het is een publiek belang dat toch ook door de overheid beschermd moet worden, dat alle burgers kansen krijgen om

op een goede manier te participeren in het proces van politieke partijen en een bijdrage kunnen leveren aan de besluitvorming. Dit proces mag niet manipuleerbaar worden gemaakt door andere belangen dan de voorkeur van de burgers. Dan is er geen sprake meer van een democratie, maar een stelsel van machtsuitoefening waarop anderen onevenredig veel invloed kunnen uitoefenen. In andere landen is de bescherming van dit belang veel verder ontwikkeld dan bij ons, ook al omdat men daar al lang geleden met misbruik is geconfronteerd. De regelgeving in de Verenigde Staten is zeer uitgebreid, hetgeen echter niet verhindert dat politieke partijen ook daar natuurlijk organisaties zijn van burgers. Aan de wijze waarop anderen die partijen als instrument mogen zien voor hun doeleinden, zijn scherpe randvoorwaarden gesteld die overigens in de praktijk niet altijd perfect blijken te werken. In andere landen is dit dus gewoon en daarom verwacht ik niet dat een wet met betrekking tot politieke partijen een onoorbare wet zou zijn, integendeel. Hierover moet verder worden nagedacht, evenals over de vraag hoe de integriteit van het politieke proces in een democratie kan worden gewaarborgd. Dit is de reden waarom ik in de notitie die ik aan de Kamer heb voorgelegd allerlei opmerkingen heb gemaakt over giften, sponsoring, enz. Ik ben niet zo argeloos dat ik geen onderscheid maak tussen geldverschaffers en geldverschaffers. Het maakt nogal wat uit of je het geld via de wet van de overheid krijgt en daarop een onaantastbare aanspraak hebt die niemand je kan ontnemen tenzij die ook aan anderen wordt ontnomen, of dat je het geld krijgt van organisaties met een specifiek eigen belang die aan het gebruik van hun ondersteuning ook de voorwaarde stellen dat hun belangen mede worden gediend. Het lijkt mij nuttig dit soort zaken te regelen. Wij hebben niet voor niets tijdens de laatste verkiezingscampagnes discussies gehad over de nieuwe partij die aangaf dat zij werd gesteund door rijke geldschietters uit het bedrijfsleven. Die geldschietters vroegen overigens hun geld terug toen de heer Fortuyn van Leefbaar Nederland overging naar de Lijst Pim Fortuyn. Die discussie is plotseling in een versnelling gekomen. Zo zijn er ook discussies gevoerd over

sponsoring. Er moet goed gekeken worden of het ook aan kiezers kenbaar is welke belangen een rol kunnen spelen bij de financiering van politieke partijen. Ik vind dit van grote betekenis om het proces integer te houden en dat is in een wereld die op zich niet zo integer is, een probleem. Wij moeten hiervoor de nodige inspanningen leveren en de democratie moet ons voldoende waard zijn om te bekijken of wij haar in dit opzicht kunnen beveiligen.

De beraadslaging wordt gesloten.

Het wetsvoorstel wordt zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: De aanwezige leden van de fracties van de SP, de SGP en de ChristenUnie wordt conform artikel 121 van het Reglement van orde aantekening verleend, dat zij geacht willen worden zich niet met het wetsvoorstel te hebben kunnen verenigen.

Sluiting 18.02 uur

Lijst van besluiten en ingekomen stukken

Lijst van besluiten

De voorzitter heeft na overleg met het College van Senioren besloten om:

a. de plenaire behandeling van de volgende wetsvoorstellen te doen plaatsvinden op 28 mei 2002:

Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs en een aantal andere wetten in verband met onder meer de invoering van een regeling voor de bekostiging van het leerwegondersteunend onderwijs en het praktijkonderwijs en een regionaal zorgbudget (28135);

Wijziging van artikel 19 van de Huurprijzenwet woonruimte (wijziging motiveringsgrens huurverhogingsvoorstellen) (28195);

Regeling van het lidmaatschap koninklijk huis alsmede daaraan verbonden titels (Wet lidmaatschap Koninklijk Huis) (28223);

Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Provinciefonds voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (28311);

4 juni 2002:

Lijst van besluiten en ingekomen stukken

Wijziging van onder meer de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek in verband met de invoering van accreditatie in het hoger onderwijs (27920);

Wijziging van onder meer de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de Wet studiefinanciering 2000 in verband met de invoering van de bachelor-masterstructuur in het hoger onderwijs (28024);
18 juni 2002:

Regels inzake de bevordering van integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur met betrekking tot beschikkingen of overheidsopdrachten (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) (26883);

Wet op het onderwijstoezicht (27783).

b. het voorbereidend onderzoek van de volgende wetsvoorstellen te doen plaatsvinden door de vaste commissies voor

Verkeer en Waterstaat
op 28 mei 2002:

PKB-plus Mainportontwikkeling Rotterdam (24691, nrs. 49 en 50);
Herziening van het Burgerlijk Wetboek en de vaste commissie voor Volkshuisvesting
op 28 mei 2002:

Invoering van titel 4 van Boek 7 (Huur) van het nieuwe Burgerlijk Wetboek en van de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (Invoeringswet titel 7.4 (Huur) van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte) (28064);
Financiën
op 4 juni 2002:

Vaststelling van de Wet inzake het beheer van de financiën van het Rijk (Comptabiliteitswet 2001) (27849);

Wijziging van de Comptabiliteitswet houdende bepalingen inzake het beheer van liquide middelen van rechtspersonen die collectieve middelen beheren, inzake de financiering van die rechtspersonen en inzake de beheersing van het EMU-saldo voorzover dit saldo door het financieel beheer van deze rechtspersonen wordt beïnvloed (Eerste wijziging van de Comptabiliteitswet 2001) (28035);
Justitie
op 4 juni 2002:

Uitvoering van de richtlijn 1999/70/EG van de Raad van de Europese Unie van 28 juni 1999 betreffende de door het EVV, de UNICE en het CEEP gesloten

raamovereenkomst inzake arbeids-overeenkomsten voor bepaalde tijd (27661);

Aanpassing van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek aan de richtlijn betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen (27809);

Wijziging van de Gerechtsdeurwaarderswet en de Waterschapswet in verband met enige technische aanpassingen (27845);

Verkeer en Waterstaat
op 2 juli 2002:

Aanvulling van de Wet personenvervoer 2000, strekkende tot invoering van een concessiestelsel voor het personenvervoer per trein (Concessiewet personenvervoer per trein) (27216);

Nieuwe algemene regels over de aanleg, het beheer, de toegankelijkheid en het gebruik van spoorwegen alsmede over het verkeer over spoorwegen (Spoorwegwet) (27482).

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter terzake gedane voorstellen:

1. het volgende door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen wetsvoorstel:

Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (28303).

Dit wetsvoorstel zal in handen worden gesteld van de desbetreffende commissie;

2. de volgende regeringsmissives:

een, van de minister van Buitenlandse Zaken, ten geleide van de geannoteerde agenda van de Algemene Raad van 13 en 14 mei 2002 (griffiennr. 128000.8);

een, van alsvooren, inzake voornemen tot het sluiten van een administratief akkoord betreffende een project, te sluiten in het kader van de uitvoering van het raamverdrag inzake technische samenwerking met Burkina Faso (Trb. 1976, 98) (griffiennr. 128640);

een, van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, ten geleide van zeven fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling nieuwe commissievoorstellen inzake o.a. waterbeheer in ontwikkelingslan-

den en actieplan ter bevordering van een veiliger gebruik van het internet (griffiennr. 128002.12);

een, van de minister van Justitie, ten geleide van het verslag van de JBZ-raad plus documenten 25-26 april 2002 (griffiennr. 128499.4);

een, van alsvooren, inzake ontwerpbesluit houdende wijziging van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken, het besluit van 4 december 1925 tot uitvoering van de artikelen 62 en 76 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering en het Besluit toepassing maatregelen (griffiennr. 128644);

een, van alsvooren, ten geleide van het rapport van de commissie Herziening vervroegde invrijheidstelling (griffiennr. 128634);

een, van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Justitie, ten geleide van het instellingsbesluit commissie feitenonderzoek (griffiennr. 128622);

een, van de minister en de staatssecretaris van Financiën, ten geleide van de notitie Verkenning van de wenselijkheid en mogelijkheid van btw-compensatie voor waterschappen, politiekorpsen, de zorg en het onderwijs (griffiennr. 128529.2);

een, van de minister van Financiën, inzake wetsvoorstel 27293 (Wet op het btw-compensatiefonds) (griffiennr. 128529.3);

een, van alsvooren, ten geleide van het verslag van de Ecofin-raad van 7 mei 2002 te Brussel (griffiennr. 128003.9);

een, van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, ten geleide van het Staatsblad 2002, nr. 189 met betrekking tot Aanpassingsbesluit wijzigingen Wet milieubeheer (griffiennr. 128646);

een, van alsvooren, ten geleide van het advies VROM-raad "Plannen met visie" (griffiennr. 128649);

een, van alsvooren, ten geleide van een reactie van het kabinet op het eindrapport van de Adviescommissie plafonnering CO₂-emissies en het vervolgadvis van de SER daarop (griffiennr. 128172.1);

een, van de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, ten geleide van het Staatsblad van 7 mei 2002, nr. 203, inzake Wijziging van het Bouwbesluit en enige andere algemene maatregelen van bestuur (correcties en aanvullingen van het Bouwbesluit en aanpassing van